

1. Forfatningstraktaten i korte træk

Traktaten om en forfatning for Europa (i det følgende kaldet forfatningstraktaten) afklarer EU's mål og opbygning i ét grunddokument og afslutter den udviklingsproces, der har givet fire nye traktater på 12 år.

Forfatningstraktaten understreger, at EU er et samarbejde mellem selvstændige stater om opgaver, der bedst kan løses på europæisk niveau. Forfatningstraktaten indgår efter de almindelige folkeretlige regler om traktatindgåelse og ændres på samme måde. Det betyder, at forfatningstraktaten og eventuelle fremtidige ændringer altid skal ratificeres af alle medlemslande i overensstemmelse med hvert lands egne forfatningsmæssige bestemmelser.

Tre grundtemaer i forfatningstraktaten fungerer som ledetråd for EU-samarbejdet fremover: EU's fælles værdier, forholdet mellem EU og medlemslandene og EU's demokratiske forankring.

EU har opnået markante resultater, f.eks. når det gælder det indre marked, miljø og fødevarer-sikkerhed. Hovedindholdet på disse og en lang række andre områder er ikke ændret. Derfor er der ingen eller kun få ændringer i forfatningstraktaten i forhold til store dele af de konkrete samarbejdsområder.

På enkelte områder udvikler forfatningstraktaten samarbejdet i lyset af de udfordringer, Europa står overfor i de kommende år. Medlemslandene er enige om, at EU ikke mindst må tage et større globalt ansvar og bidrage til en fredelig og retfærdig verdensorden, ligesom EU's evne til at bekæmpe terror og grænseoverskridende kriminalitet må forbedres. På den baggrund styrker forfatningstraktaten rammerne for, at EU kan optræde mere effektivt og sammenhængende udadtil. Tilsvarende styrkes det retlige samarbejde om at skabe et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed for EU's borgere.

Endelig er det et hovedsigte med forfatningstraktaten at sikre beslutningsdygtigheden og handlekraften også i et EU med 25 eller flere medlemslande. Derfor gennemføres der en række styrkelser af EU's institutioner og beslutningsprocedurer.

1.1 Et Europa med fælles værdier

En værdibaseret traktat

- Frihed, demokrati, menneskerettigheder, retsstatsprincipper, ligestilling og respekt for det enkelte menneske er basale europæiske værdier og placeres centralt i forfatningstraktaten.
- EU's politikker og aktiviteter skal bygge på og fremme de fælles værdier. Det er samtidig en klar forudsætning for nye medlemmer, at de deler og overholder disse værdier.
- Værdierne understreges også af, at EU's charter for grundlæggende rettigheder gøres til en del af forfatningstraktaten.

Forfatningstraktaten tydeliggør og udbygger EU's værdigrundlag. I forhold til tidligere traktater tilføjes værdier som menneskelig værdighed, ligestilling og minoritetsrettigheder. Endvidere tilføjes det, at det fælles værdigrundlag gælder i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem mænd og kvinder.

Værdierne har ikke kun overordnet betydning, men også helt konkrete konsekvenser. Medlemslandene skal respektere værdierne for at blive og være medlemmer af EU. Det fremgår af reglerne for optagelse i EU. Og et medlemslands rettigheder kan suspenderes, hvis det krænker værdierne groft. Klare procedureregler sikrer, at en eventuel beslutning herom sker efter nøje overvejelser og på et solidt grundlag.

Værdierne er også grundlaget for EU's mål, ligesom de forpligter EU's institutioner. EU's mål er som sådan ikke nye, men optræder forskellige steder i de gældende traktater (henholdsvis for EF og EU). Med forfatningstraktaten samles målene i klar og overskuelig form.

Det helt overordnede mål er at fremme freden, EU's værdier og befolkningernes velfærd. Dertil kommer etablering af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed og et indre marked. For det tredje arbejder EU for en økonomisk, miljømæssig og social bæredygtig udvikling i Europa. Og for det fjerde forsvarer og fremmer EU sine værdier internationalt, herunder også ved at bi-